Täysistunto

Torstai 7.3.2019 klo 16.02—20.58

12. Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2018 vp
Lakialoite LA 51-58/2016 vp, 24/2018 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 39/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.40 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tämä kansan suussa niin sanottuna pikavippilainsäädäntönä kulkeva esitys on tarpeellinen, mutta luulen jo tässäkin vaiheessa, että tietyllä tavalla riittämätön. Vaikka korkokattoa tässä nyt ollaan alentamassa, siitä huolimatta olemme nähneet, miten pikavippiyhtiöt ovat kerta toisensa jälkeen löytäneet aina tavan kiertää näitä pykäliä.

Nyt kun näitä erilaisia vaalikoneita on tässä täytellyt ja siellä on ollut kysymyksiä siitä, pitäisikö esimerkiksi kokonaan näitten yhtiöitten mainonta kieltää, niin kyllä alan kallistua sille suunnalle, koska tuonne Googleen jos laittaa vaikkapa jonkun tällaisen hakusanan kuin ”vippi” tai ”pikalaina” tai ”luotto” tai vastaavaa, niin sieltä tulee aivan valtava määrä näitä yrityksiä, jotka tarjoavat ihmisille, jotka yleensä ovat jo vaikeassa elämäntilanteessa. Monesti on se tilanne, että heillä luottotiedot ovat siinä ja siinä, että onko positiivisia luottotietoja olemassa, ja sitten meillä lainsäädännössä on kirjoitettu hivenen löysästi se, että tulee ottaa selville, että henkilöllä on maksukykyä, mutta se ei ole kuitenkaan niin velvoittavaa, etteikö niille ihmisille, jotka ovat jo tällaisessa velkakierteessä, voitaisi edelleenkin lisää tarjota velkaa.

Nyt Isosta-Britanniasta on rantautumassa Suomeen vielä uusi pikavippimalli, jossa on mahdollista, että sitten tällaisen henkilön lähipiirikin joutuu samanlaiseen velkakierteeseen, elikkä tarjotaan pikavippiä luottotietonsa jo menettäneelle henkilölle, jos hänen lähipiiristään löytyy henkilö, jolla on esimerkiksi vakuudeksi tarjottava asunto. Tuntuu, että tämä on todellakin hädänalaisten ihmisten röyhkeää hyväksikäyttöä, ja siinä mielessä tämäntyyppiseen toimintaan pitäisi pystyä jämerämmin puuttumaan.

Ylipäätänsä jos ajatellaan, mitä keinoja sitten Takuusäätiö tai sosiaalinen luototus voisi näissä tilanteissa antaa, niin tietenkin nämä ihmiset tarvitsevat ennen kaikkea velkaneuvontaa ja on äärimmäisen tärkeää, että käydään heidän kokonaistilanteensa läpi. Esimerkiksi sosiaalinen luototus tulisi ulottaa useampiin kuntiin kuin missä se tällä hetkellä on,

koska sosiaalisessa luototuksessa pystytään auttamaan sellaisia ihmisiä, joilla esimerkiksi on kuitenkin säännöllisiä tuloja, esimerkiksi työpaikka, joilla he pystyvät sitten pikkuhiljaa velkamäärää lyhentämään, mutta he pääsisivät ulos kierteestä, jossa pikavipillä maksetaan seuraavaa pikavippiä ja näitten luottojen kulut vain entisestään kasvavat.

Nämä pikavippiyhtiöt ovat myöskin näitä korkosääntöjä oppineet kiertämään, elikkä sinne on ujutettu erilaisia maksuja, joilla sitten pyritään koron sijasta... [Timo Heinosen välihuuto] — Niin, tässä lainmuutoksessa tähän asiaan juuri puututaan, mutta he ovat pystyneet kiertämään tämän asian. — Uskon, että tätä korkokattokysymystäkin he pystyvät edelleenkin kiertämään, joten kyllä tässä vakavasti täytyy miettiä, niin kuin muistaakseni valiokunnan ponnessa on, pitäisikö tämäntyyppinen toiminta kokonaan olla lainsäädännöllä ajamassa alas.

20.43 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Pidän myönteisenä sitä, että pikavippien markkinointia ja niiden toimintaa rajataan edelleen. Valiokunta teki hyvää työtä siinä, että he päättivät vielä laskea korkokattoa 30 prosentista 20 prosenttiin, ja tuo kulukatto tulee myös rajaamaan tätä kiertoa. Mutta olen edustaja Essayahin kanssa hyvin samaa mieltä siitä, että meidän pitäisi mennä vielä määrätietoisemmin askelin kohti pikavippien mainonnan täyskieltoa ja myös koko pikavippien täyskieltoa. Pitää löytää keinot siihen, että toisten ahdinkoa ei käytetä tällä tavalla hyväksi.

Arvoisa puhemies! Oikeastaan sen takia halusin puheenvuoron pyytää, että haluan antaa valiokunnalle kiitosta siitä, että he kävivät tämän lainsäädännön huolellisesti läpi, sillä täällä oli yksi kohta, joka olisi ollut aika lailla kohtuuton monelle ihmiselle. Se koski autorahoitusta, johon tämä lainsäädäntö olisi ulottunut. Eli olisi tietyllä tavalla tehty toimenpide sellaiseen kokonaisuuteen, mikä ei käytännössä aiheuta ylivelkaantumista tai velkaongelmaa. Siis näissä autorahoituksissahan auto on vakuutena. Niissä auton ostaja eli autorahoituksen hakija ei missään vaiheessa rahaa saa omalle tililleen. Auto säilyy edelleenkin rahoitusyhtiön omistuksessa ja niin pois päin.

Erinomainen korjaus tähän sinänsä hyvään lainsäädäntöön vielä talousvaliokunnalta, ja haluan siitä erityisesti antaa kiitosta edustaja Jaskarille, joka edustaja Lehden kanssa tämän korjauksen aikaansai valiokunnassa. Eli autorauhoitusta tarkastellaan samalla tavalla kuin asuntolainoja, vakuudellisina, silloin kun voidaan auto laittaa Trafin viranomaisrekisteriin, ja myös esimerkiksi veneet voivat olla tässä kokonaisuudessa. Vakuudelliset luotot, autorahoitus on tästä korjattu nyt pois, eli ei kannata sotkea sitä, mikä toimii, vaan laitetaan toimenpiteet siihen, mikä ei toimi.

20.46 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä lainsäädäntö nyt etenee tässä muodossaan näillä mainituillakin rajoituksilla.

Tuo, mitä edustaja Heinonen toi esille autolainoista, on ihan hyvä huomio. Eli ylipäänsäkin tässä tulee sellainen hieman vaikea rajanveto, missä yhteydessä puhutaan pikavipeistä ja ylivelkaantumisongelmista ja missä kohdassa puhutaan normaaleista kulutusluotoista, jotka nyt sitten ovat korkeakorkoisempia kuin normaali pankkilaina. Kyllähän autoluotot kuitenkin yleensä ovat korkeakorkoisempia kuin pankkilaina, mutta toisaalta niissä on joku konkreettinen hyödyke periaatteessa takaamassa sitä lainaa viime kädessä. Siellä on se konkreettinen hyödyke, kun taas esimerkiksi sitä konkreettista hyödykettä ei ole, jos otetaan pikavippejä pelaamiseen.

Haluankin nostaa esille tähän keskusteluun pikavippien yhteyden peliongelmaan. Sehän on ehkä pahinta ylivelkaantumista, jos pelataan ne rahat, mitä on pikavipeillä nostettu. Ne häviävät tavallaan savuna ilmaan sen kuluttajan näkökulmasta. Ei siinä ole mitään, missä ne olisivat, tai mitään taetta sille luotolle tai sen takaisinmaksulle. Tämä yhteys pitäisi jotenkin katkaista. Se ei ole helppoa tietenkään. Jos se olisi helppoa, niin se ratkaisu olisi jo tehty, uskon näin.

Tässä varmaankin täytyy puhua mainonnan rajoituksista. Erityisesti ulkomaisten peliyhtiöiden mainontaahan voitaisiin jo tänä päivänä rajoittaa paljon tehokkaammin kuin käytännössä rajoitetaan eri televisiokanavilla. Sielläkin on vähän se, että perutaanko koko televisiokanavan toimilupa, jos lainsäädäntö sellaisen mahdollistaisikin. Se on ehkä radikaali toimenpide, mutta lainsäädäntöä ehkä voitaisiin muuttaa siihen suuntaan, että siellä olisi uhkasakkoja peliyhtiöiden mainostamisesta.

Ja nopeatempoisten pelien yhteydessä ei pitäisi missään tapauksessa tarjota mahdollisuutta tällaisten pikavippien ottamiseen ja nostamiseen, että sitä pelaamista voidaan jatkaa tällaisella pikavipillä. Se on erittäin myrkyllinen yhdistelmä.

20.47 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä nosti kyllä esille tärkeän asian, että monta kertaa juuri peliongelmaiset tai joistakin muista riippuvuuksista kärsivät henkilöt ovat näitä pikavippien käyttäjiä, jolloinka nämä ongelmat tietenkin siinä elämäntilanteessa kertautuvat. Lisäksi on myöskin näitä nuoria, joilla voi olla, että se on yhden illan tai viikonlopun tai vastaavan tilanne, jossa heillä sitten tosiaankin lähtee tämmöinen pikavippikierre päälle ja josta sitten voi olla kyllä hyvin kohtalokkaita seuraamuksia, ja voi olla niin, että näitä yhden viikonlopun tyhmyyksiä maksetaan sitten pidemmän aikaa. Siinä mielessä kyllä erityisesti lasten ja nuorten talous- ja tällainen sijoitus- ja velkaneuvonta olisi tosi tärkeää ja opetus kouluissa, että tiedetään, mitä se tarkoittaa, kun pitäisi pystyä elämään niitten varojensa puitteissa, ja toisaalta sitten, mikä on järkevää sijoittamista ja mitä se velan ottaminen tarkoittaa ja korko ja muut vastaavat asiat. Tarvittaisiin tällaista ihan, voisiko sanoa, vanhan ajan talousopetusta nuorille.

Vielä näihin nettipeleihin liittyen, että tietenkin kaikkein tärkeintä olisi se, että Suomessa kansalaiset ymmärtäisivät sen, että silloin kun me pelaamme oman Veikkaus-monopolimme pelejä, niin kuten slogankin sanoo, suomalainen voittaa silloin aina. Jos me tosiaankin lähdemme tätä pelaamista suuntaamaan tuonne ulkomaille, ne menevät yksityisten yritysten voittoihin, ja lisäksi osa näistä pelifirmoista on sellaisia, joissa pestään rikollista rahaa, elikkä tietyllä tavalla myöskin ollaan osallisena sitten sellaisessa toiminnassa, joka on lainvastaista.

Toivon, että EU-tasolla voitaisiin vahvemmin puuttua siihen, että tällaisia sivustoja voitaisiin blokeerata sillä perusteella, että jos on olemassa kansallinen monopoli, niin silloin se koskee myöskin tätä nettipelaamista. Nythän tätä pyritään sitten netissä kiertämään, ja siihen on erittäin vaikea puuttua, koska nämä serverit sijaitsevat sitten joissakin sellaisissa maissa, joitten kohdalla tätä monopolia ei ole, tai maissa, joissa tätä valvontaa ei myöskään ole. Sen takia tämä ongelma on, voisi sanoa, monitahoinen. Jos meiltä puuttuvat Veikkauksen kautta ja nykyisen STEAn kautta yleishyödyllisille yhteisöille tulevat tuet, niin se tarkoittaa sitä, että meidän pitää noin pari prosenttia nostaa verotusta, jos me haluamme saada jotakin muuta kautta sitten yleishyödylliseen toimintaan näitä tuottoja. Ja kun kuitenkin suomalaisessa rahapelitoiminnassa pyritään tähän vastuullisuuteen ja ongelmapelaajien rajoittamiseen ja myöskin sitten siihen, että ihmiset eivät pysty mihin tahansa

vuorokaudenaikaan pelaamaan, niin nämä ovat tärkeitä asioita huomioida, ja totta kai suomalaisessakin monopolissa voidaan vielä enemmän tehdä sen eteen, esimerkiksi pelikoneitten sijoittelussa ja vastaavassa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 230/2018 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 51—58/2016 vp, 24/2018 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.